

Geslaagde digitale inspiratiebijeenkomst 'Burgerparticipatie' als kick off

HOGE OPKOMST EN ENTHOUSIASME OM DEEL TE NEMEN AAN BURGERPARTICIPATIE

Ruim zestig personen hebben woensdag 26 mei de digitale inspiratiebijeenkomst 'Burgerparticipatie' van de gemeente Harlingen bijgewoond. Hoewel in Harlingen al een aantal voorbeelden van burgerparticipatie zijn, is het webinar de kick off voor een toekomst waarin inwoners en ondernemers meer en meer bij het ontwikkelen van projecten en dergelijke worden betrokken. De tijd is namelijk voorbij dat de overheid alles bedenkt, afstemt en uitvoert. De gemeente is op zoek naar nieuwe effectieve mogelijkheden om burgers te betrekken bij het beleid, projecten en taken. Om er in gezamenlijkheid naar te zorgen dat alle inwoners met veel plezier wonen en leven in onze stad.

Wat tijdens de digitale bijeenkomst duidelijk werd, is dat er geen duidelijke handleiding is hoe burgerparticipatie in zijn werk gaat en welke instrument wordt toegepast. De aard van het project is bepalend voor de vorm, maar moet leiden tot meer betrokkenheid van de inwoners en ondernemers. Plus het benutten van ideeën, vaardigheden, kennis en kunde die in de samenleving aanwezig is. Een beter beleid, een beter bestaan en betere resultaten noemt wethouder Paul Schoute als doel. 'De nota die eind dit jaar aan de raad wordt aangeboden, moet de grondslag vormen voor een betere praktijk'.

ROL RAAD NOG OPEN

Bartele Boersma maakt namens de raad deel uit van de werkgroep Burgerparticipatie. 'Inwoners weten vaak het beste wat er in hun straat gebeurt. Wij kunnen alle hulp gebruiken die nodig is om goed beleid te voeren. Onze eigen rol staat, zo aan het begin van het proces, nog open. Het zou goed zijn als we een soort podium creëren waar de inwoners laten horen wat zij gerealiseerd willen zien'.

SNELLE VERANDERINGEN

Ferenc van Damme was de eerste spreker die onder de titel 'Hoe stimuleer je de kracht van de samenleving?' de toehoorders in duizelingwekkende vaart meenam naar de snel veranderende samenleving. Als voormalig inwoner van Sint Jacobiparochie werkt hij nu als participatiestrateg voor de provincie Overijssel. Wie verwachtte dat hij een stappenplan voor burgerparticipatie zou 'brengen', kwam er bedrogen uit. Dit is er volgens hem niet. Hij schetste de veranderingen in de samenleving die zich in de toekomst alleen maar sneller aandienen. 'Zo snel heeft de mensheid dat nog nooit meegemaakt. Daardoor worden we gedwongen groter te denken en kleiner te doen. In dit kader is het belangrijk om na te denken over het aanboren van de kracht van de samenleving. Een nieuwe tijd vraagt nieuwe maatregelen'. Door middel van een ladder liet de spreker zien hoe de rollen en reacties van mensen samenhangen met de sporten van die ladder. Hij gaf aan dat je per project, thema of onderwerp moet bepalen waarom een onderwerp op een bepaalde positie van de Participatieladder staat. Waarom eigenlijk interactie nodig is met de mensen en of de betrokkenen snappen waarom we dit doen. Uiteraard kwamen spelregels, rollen van betrokkenen, houding en verantwoordelijkheid aan de orde.

Wat duidelijk werd, is dat allerlei factoren meespelen en die het proces moeilijker maken. Belangrijk is wel, zo benadrukte Ferenc van Damme, 'dat mensen voelen dat ze mee mogen doen: mede-eigenaarschap hebben. Dan heb je de magie werkend'. Hij raadt aan: 'Investeer alleen in positieve energie en welwillenden'. Voor Ferenc van Damme staat het als een paal boven water: 'Burgerparticipatie is geen keuze maar een noodzaak'.

DE PRAKTIJK

Fedde Wielstra – teamleider Omgeving bij de gemeente Harlingen – woont in Damwoude en is als vrijwillig bestuurslid nauw betrokken bij de Campus Damwâld. Een zelfstandige stichting die eigenaar en exploitant is van twee scholen, een sporthal, kantine en beleefstuin. Een praktijkvoorbeeld op de hoogste sport van de participatieladder. Nadat de raad had gekozen voor privatisering van de sportaccommodaties en de kans zich voordeed voor nieuwbouw, is de stichting opgericht met als doel om het maatschappelijk en sociale leven en welzijn in Damwoude te bevorderen en faciliteren. Alles met als basis ontwikkeling, ontplooiing en ontspanning. De stichting heeft een bouwbudget van 12 miljoen euro gekregen en plannen gemaakt, geholpen door de gemeente met betrekking tot de ontbrekende expertise en capaciteit. Een gedurfde beslissing omdat de gemeenteraad minder invloed had dan voorheen. 'Wij hebben als stichting veel vertrouwen gekregen. Overigens was burgerparticipatie geen doel op zich, maar een middel om het doel te bereiken. Het heeft bijgedragen aan de leefbaarheid in de gemeente en het gemeenschappelijk belang, dan

Belangstelling voor de plannen in het Westerveedijkgebied foto: Joachim de Ruijter

wordt burgerparticipatie een succes', aldus Fedde Wielstra.

KWALITEIT DEMOCRATIE

Bij Marije van den Berg stond de kwaliteit van de democratie centraal. Ze begeleidt vernieuwende samenwerking, onderzoekt klassieke participatie en adviseert over de rol van het bestuur en helpt ambtenaren. Rode draad is of het democratisch toegaat en hoe dat beter kan. Het vergroten van de zeggenschap van bewoners om zo de democratische kwaliteit kan verhogen.

Ze benadrukte in haar verhaal dat het belangrijk is om bij samenwerkingsvormen en participatie goed te communiceren. Goede afspraken maken en transparantie zijn belangrijke kwaliteitsaspecten van samenwerking. Ze kaarte moeilijke aspecten aan als inclusiviteit: als de meerderheid het eens is, hoe krijg ik de minderheid ook mee. Marije van den Berg beschreef participatie in drie stappen: be-

Hoe nu verder?

De gemeente Harlingen is al een aantal jaren bezig met burgerparticipatie, zoals uit de voorbeelden elders op deze pagina's blijkt. De fase is aangebroken dat er ook beleidsmatig handen en voeten aan wordt gegeven in de vorm van een Plan van Aanpak. De inspiratiebijeenkomst op 26 mei was bedoeld om aan te geven welke kant het opgaat.

De volgende stap is dat een ambtelijke projectgroep verder gaat met de uitwerking. Later dit jaar ontvangt de raad een Raadsinformatiebrief over dit onderwerp en wordt geïnformeerd over de tussenstand. Vervolgens komt het college van Burgemeester en Wethouders eind van het jaar met een nota, die tijdens het webinar spontaan is omgedoopt tot de Harlinger Participatie Code.

Ervaringen met burgerparticipatie in Harlingen

De tijd is voorbij dat inwoners achterover kunnen leunen en wachten tot de gemeente allerlei plannen bedenkt en ontwikkelt. In het kader van de nieuwe Omgevingswet is/wordt dit in de vorm van burgerparticipatie ook een verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. In de Harlinger Participatie Code, de nota die later dit jaar aan de raad wordt aangeboden, worden kaders geformuleerd om inwoners en ondernemers te betrekken bij het gemeentelijk beleid en het ontwikkelen van nieuwe plannen. Tijdens het webinar op 26 mei bleek dat dit geen eenvoudig kant-enklaar proces is. Elk project zal om een eigen manier van werken vragen.

WESTERVEEDIJKGEBIED

Harlingen heeft inmiddels enige ervaring op het gebied van burgerparticipatie, bijvoorbeeld rond de inrichting van het Westerveedijkgebied. Daarvoor is in 2018 een open planproces gestart. Het gebied ontwikkelt zich de komende jaren tot een zone voor vrijetijdspbesteding en recreatie. Samen met inwoners heeft de gemeente een voorkeursmodel gemaakt, dat verder is ontwikkeld tot concept. In het kader van burgerparticipatie wil de gemeente in contact blijven met verschillende stakeholders, zoals inwoners en ondernemers. Er is daarom een klankbordgroep opgezet met inwoners uit de gemeente. Oftewel mensen die in het te ontwikkelen gebied wonen, twee vertegenwoordigers van ondernemers en iemand uit de stad. In deze

De initiatiefnemers van Right to Challenge informeren de wethouders Erik de Groot en Paul Schoute foto: Jeannette Wouthuis

Meerderheid deelnemers webinar wil participeren

Ruim zestig mensen namen woensdag 26 mei deel aan de digitale kick off-bijeenkomst van burgerparticipatie in Harlingen. Tijdens het inspirerende webinar werd op diverse momenten door middel van een Mentimeter gekeken naar de mening en ervaring van de deelnemers. Na elke spreker werd een aantal vragen op de deelnemers afgevuurd.

Vragenlijst "Harlingen in 2040"

Als gemeente Harlingen denken we na over de koers voor de toekomst van onze prachtige gemeente. Die toekomst is van ons allemaal en zeker ook van u als inwoner. We zijn daarom benieuwd naar uw ideeën over die toekomst. Waar bent u trots op? Wat zou u graag willen behouden en wat kan beter? En, hoe wilt u dat we in de toekomst omgaan met belangrijke onderwerpen zoals cultuur, klimaat en gezondheid? In de krant van 18 juni leest u meer over de enquête en de achtergrond van de omgevingsvisie.

groep werden samen met de projectgroep ideeën en plannen besproken, waarover de klankbordgroep vervolgens adviezen kon geven. Uit de evaluatie is gebleken dat er tevredenheid is over de oprichting van de klankbordgroep. Het proces heeft wel op sommige punten kritiek gekregen. De klankbordgroep vindt dat er betere afspraken gemaakt moeten worden over de invulling van hun rol en de invloed op het proces. Ook wil de klankbordgroep al vanaf het ontwerpproces worden betrokken, zodat er in een vroeg stadium vragen gesteld worden.

RIGHT TO CHALLENGE

Een andere vorm van burgerparticipatie is het zogenoemde Right to Challenge. Bewoners van de Zuidergrachtswal waren het niet eens met de gemeentelijke plannen over de inrichting van het noordelijk deel van het toekomstige Balklandpark. Zij hebben de gemeente uitgedaagd door middel van het Right to Challenge. Dit is een recht waarvan inwoners gebruik kunnen maken om een product of dienst van de gemeente over te nemen, als zij denken dat ze dit slimmer, beter, goedkoper of anders kunnen doen. De inwoners waren hiervan overtuigd. Voorwaarde van een Right to Challenge is dat er genoeg draagvlak is onder de bewoners en in korte tijd werden er 250 handtekeningen verzameld. Toen dit draagvlak bekend was, is de werkgroep van inwoners in gesprek gegaan met wethouder Erik de Groot. De

plannen die de werkgroep heeft bedacht, zijn door het college goedgekeurd en worden uitgevoerd. Uitgangspunt in het plan is biodiversiteit en natuur met onder andere een voedselbos, tiny forest, vogelparadijs, insectenvilla's en houtwallen.

STADSTUIN

Ook met betrekking tot de stadstuin is er sprake van burgerparticipatie. Tijdens bijeenkomsten in wijkcentrum Nieuw Zuid ontstond het idee voor een stadstuin, waaraan elke Harlinger mee kan doen. Het idee is aangedragen bij de gemeente en leidde ertoe dat er een stuk braakliggend terrein werd geschonken. Het terrein is door vrijwilligers, de gemeente Harlingen en projectontwikkelaar Harns Invest aangepakt en ingericht. Onderdelen van de stadstuin zijn een voedselbos, insectenhotel, kruidentuinen en moestuinen. Ook is een gedeelte van de tuin bestemd als kindertuin.

MIDLUM EN WIJNALDUM

Bij het herstructureringsplan van Midlum en Wijnaldum zijn de inwoners nadrukkelijk betrokken. Een kale tekening van de omgeving was het uitgangspunt en inwoners konden eigenhandig een stedenbouwkundig plan maken door de tekening te voorzien van tuinen, woonruimte en andere faciliteiten. De verschillende plannen zijn gebruikt om een paar ontwerpen te maken, waarover de inwoners vervolgens hun mening konden geven.

BARTELE BOERSMA: 'BURGERPARTICIPATIE IS EEN KANS VOOR INWONERS EN ONDERNEMERS'

'Jarenlang heb ik in Amsterdam en Brussel gewoond. Ik werkte bij het Europees Parlement en daar zit je in een soort bubbel. Ver bij de mensen vandaan in een papieren realiteit. Daarom wilde ik terug naar Harlingen, om met mensen te kijken hoe we de leefomgeving beter kunnen maken. In Harlingen is het contact heel direct. Het gaat bijvoorbeeld over stoeptegels die niet goed liggen, speeltuinen die opgeknapt moeten worden, nieuwe wegen en parken die we aanleggen enzovoort', beschrijft Bartele Boersma van de PvdA in de kern burgerparticipatie. Een onderwerp dat voor hem erg belangrijk is, en een van de redenen dat hij naar Harlingen is teruggekeerd. Inmiddels maakt hij namens de Harlinger gemeenteraad deel uit van de werkgroep Burgerparticipatie.

WETHOUDER PAUL SCHOUTE WIL SAMEN HARLINGEN NOG MOOIER MAKEN

'Wij hebben als gemeente de wijsheid niet in pacht. Onze uitdaging is een methodiek te vinden, zodat we door burgerparticipatie gebruik kunnen maken van de kennis, kunde en creativiteit die aanwezig is om onze stad nog mooier te maken. Dat is mijn motivatie om dit te doen. Ik ben naast wethouder ook inwoner van de stad en heb er zelf ook geen behoefte aan dat er van alles in mijn omgeving gebeurt waar ik geen weet van heb. Het gevoel heb dat ze ons inwoners hadden kunnen vragen, omdat wij ook ideeën hebben', reageert wethouder Paul Schoute op de kick off van burgerparticipatie in Harlingen. Eind dit jaar komt hij als wethouder van onder andere bestuurlijke vernieuwing met een nota over burgerparticipatie, een stuk dat tijdens het webinar spontaan is gedoopt tot de Harlinger Participatie Code.

De complete interviews zijn te lezen op www.harlingen.nl/burgerparticipatie.